

# Spørsmål til Udir til møte med friskoleorganisasjonene

## onsdag 4. mars 2020

Abelia / FRI, Kristne Friskolers Forbund (KFF), Steinerskoleforbundet (SF), Private Handelsskolers Landsforbund (PHL) og Norske Fag- og friskolers Landsforbund (NFFL). Montessori Norge ved Nina Johansen, Epost: [nina.johansen@montessorinorge.no](mailto:nina.johansen@montessorinorge.no), har sekretariatsoppgaven for gruppen i 2020.

### PROBLEMSTILLINGER MED SPØRSMÅL

#### Nye spørsmål

##### 1. Tilgang til opplysninger i folkeregisteret

Vi har tidligere tatt opp problemstillinger knyttet til å hente ut opplysninger fra folkeregisteret, og fikk av Udir på møte i juni følgende svar:

«Det er Skatteetaten som forvalter regelverket. Udir er ikke kjent med at det er noen forandringer etter 2017. Ved søknader om innsyn bør skolene legge ved godkjenningbrevet sitt, for å vise at de gjør en oppgave på vegne av det offentlige. Udir vil gjerne ha kopi av begrunnelser for avslag – organisasjonene sender disse via KFF.»

Mange skoler har fortsatt store utfordringer, og vi har flere eksempler på saker hvor skoler ikke får innsyn. De har klaget på dette, lagt ved godkjenningbrev og argumentert for at de gjør en oppgave på vegne av det offentlige. De har så fått avslag på denne klagen. Montessori Norge har videresendt noen konkrete klager og avslag til Magne H.E. i Udir.

Vi legger ved et utdrag fra den ene saken, hvor skattedirektoratet har følgende kommentar:

*«(navn skole) (heretter kalt klager) har påberopt seg at den har tillatelse til å drive skole på linje med offentlig skole og at klager derfor kan få tilgang til navn og adresse på de aktuelle elevene. Klager hevder videre at de gjør en oppgave på vegne av det offentlige, jf folkeregisterloven § 10-1 første ledd.*

*Poenget i hht nevnte lovbestemmelse er imidlertid ikke at privatskolen har tillatelse fra det offentlige, men om skolen utfører oppgaver på vegne av det offentlige. Den lovbestemte plikt for landets kommuner til å sørge for grunnskoleopplæring følger av opplæringsloven § 13-1. Private har ingen lovbestemt plikt i denne sammenheng. Det er hensynet til at foreldre kan velge en annen skole enn den offentlige som er grunnen til at det kan drives privat grunnskole, jf friskolelova § 1-1 første ledd.*

*For øvrig ble det heller ikke etter den tidligere lov om folkeregistrering gitt tilgang til de omsøkte opplysninger til privatskoler.»*

Spørsmål:

1. *Etter vår oppfatning er det ulike tolkninger av regelverket, ettersom skolene opplever ulik behandling i disse sakene. Kan Udir kommentere dette?*
2. *Kan Utdanningsdirektoratet bidra til å klargjøre/stadfeste for skatteetaten at friskolene gjør en oppgave på vegne av det offentlige, og bør ha rett på disse opplysningene, slik at friskoler slipper denne problematikken og forskjellsbehandlingen?*

Svar: Udir viser til at dette er vurderinger foretatt av myndighetene som har ansvar for dette regleområdet og at Udir ikke har hverken mulighet til eller ansvar for å gå videre inn i dette. Udir viste til at friskolene (KFF) hadde uttalt seg om dette og bedt om at friskolenes behov for tilgang til informasjon ble konkretisert da regelverket ble endret sist, men Udir konstaterer at dette ikke ble imøtekommet i proposisjonen.

Konklusjon: Friskoleorganisasjonene må ta dette opp i andre kanaler og saken vil kreve politiske føringer dersom praksis skal kunne endres.

## 2. Tilskudd «Design og håndverk» og «Idrettsfag»

På møtet med Udir 9.oktober 2019 fikk friskolene en årlig gjennomgang av utviklingen i tilskuddssatsene. Som en følge av at utgiftene i offentlig skole øker over tid, har også tilskuddsgrunnlaget økt. På møtet i oktober ble det stilt spørsmål ved utviklingen i tilskuddssatsene for noen av utdanningsprogrammene i videregående skole. Som ventet er det over tid en økning i de fleste satsene. Noen programmer, slik som Naturbruk, har opplevd en større nedgang og bakgrunnen for dette er blitt belyst tidligere. Det er imidlertid noen programmer som har en relativt flat kurve for utviklingen i tilskuddssatsene. Dette gjelder for eksempel «design og håndverk» og «idrettsfag». NFFL har flere medlemsskoler med disse linjene og dette er programmer hvor det er knyttet store kostnader til å gjennomføre en undervisning av høy kvalitet. Våre medlemsskoler med disse utdanningsprogrammene opplever også at kostnadene (som ellers i samfunnet) stadig øker. Det er vanskelig å forstå at det offentlige ikke har samme utvikling i kostnader knyttet til disse linjene. På forrige møte ble det gjort noen raske vurderinger omkring hva som kan være forklaringer på dette, men NFFL vil gjerne ha en mer grundig og kvalitetssikret begrunnelse for denne utviklingen over tid. Dette bør kunne leses ut fra tallgrunnalet som er utgangspunkt for å beregne tilskuddssatsene, men vi har forståelse for at en må gjøre en mer detaljert analyse av dette tallgrunnlaget for å finne konkrete forklaringer. NFFL ber om en slik redegjørelse på møtet 4.mars.

Spørsmål: *Hva forklarer at de to utdanningsprogrammene «Design og håndverk» og «Idrettsfag» har hatt en relativt flat utvikling i tilskuddssatsene samtidig som tilskuddsgrunnlaget generelt øker og de fleste utdanningsprogram opplever en vekst i tilskuddssatsene over tid?*

Svar: Beregningsmodellen er fulgt på helt ordinær måte og utviklingen fra år til år ser ut til å skyldes normale svingninger i tallgrunnlaget. Dette kan ha med endringer i elevtall,

endringer i skolestruktur i den offentlige skolen og andre tiltak i fylkeskommunene som påvirker deres ressursbruk per elev. (Se ellers svar i spørsmål nr. 5)

### 3. Skolebytte ungdomstrinn

Ulike skoler har vedtatt ulik fag- og timefordeling og dette får konsekvenser for elever som bytter skole på ungdomstrinnet. Dersom en elev går 8. og 9. på en skole, og så bytter over til en annen skole som har musikk i 9. så vil den eleven da ikke få undervisning eller vurdering i faget musikk. Hva skjer om eleven har gjennomført musikkundervisningen og fått avsluttende karakter i 9. klasse på sin forrige skole. Eleven bytter skole, og den nye skolen tilbyr musikkundervisning i 10. klasse.

Spørsmål, med faget musikk som eksempel:

*Skal eleven som har tatt musikk i 8. og 9. klasse, beholde sluttvurderingen sin og ikke ha elevstatus i musikkfaget i 10. klasse på ny skole? Skal skolen regne eleven som fulltidselev? Må eleven være til stede i musikkundervisningen i 10. klasse som tilskudds-tellende elev uten elevstatus? Vi viser til forskrift til opplæringsloven §1-5. Hvilket regelverk gjelder for friskolene?*

Svar:

Udir viser til retningslinjer for føring av vitnemål for grunn- og videregående skole (dokumentasjonen skal ettersendes). Elever i grunnskolen skal følge undervisningen som skolen tilbyr. Fag som er avsluttet på forrige skole, skal ikke tas om igjen ved skoleskifte selv om mottakende skole har dette faget på et høyere årstrinn. (Det skal ikke være muligheter for karakterforbedringer.) I fag som eleven ikke får karakter, skal det føres i vitnemålet i samsvar med retningslinjene. Eleven kan følge undervisningen i faget som vedkommende har karakter i eller settes til annet skolearbeid men har ikke krav på annen undervisning. Alle elever i grunnskolen teller 100%.

Informasjon fått på epost fra Magne etter møtet:

<https://www.udir.no/eksamen-og-prover/dokumentasjon/vitnemal-og-kompetansebevis/foring-vitnemal-kompetansebevis-gs/6-fritak/#elever-som-bytter-skole>

Elever som bytter skole

For elever som bytter skole (i Norge eller kommer fra utlandet) gjelder den vedtatte fag- og timefordelingen på den skolen elevene til enhver tid går på. Det kan føre til at en elev ikke får opplæring i et fag og eleven skal da heller ikke ha vurdering i faget. En konsekvens av dette, er at eleven ikke får standpunktkarakterer. I rubrikken for standpunktkarakteren fører dere i slike tilfeller en stiplet linje og dere fører fagmerknad FAM01 «Fritatt fra opplæring».

Dere skal ikke føre vitnemålsmerknad eller ha vedlegg til vitnemålet i slike tilfeller.

Elever som bytter skole og ikke får standpunktvurdering i et fag på grunn av fag- og timefordelingen på de ulike skolene

Kode	Fag	Standpunkt- karakter	Eksamens- karakter	Eks- form	År	Merknader
<b>Fellesfag</b>						
KHV0010	Kunst og håndverk	--	-----	--	V14	Fritatt fra opplæring

Mulighet for å sette ny standpunktkarakter

Når en elev bytter skole, har ikke eleven rett til å få ny standpunktkarakter i faget eller rett til å få kompensert timer i fag som eleven ikke fikk på sin gamle skole. For elever som skifter skole gjelder den vedtatte fag- og timefordelingen på den skolen de til enhver tid går på.

En standpunktkarakter er fastsatt når den er ført inn i det systemet skoleeieren bruker. Standpunktkarakter er et enkeltvedtak som kun kan endres etter klage. Skolen kan ikke gi eleven ny standpunktkarakter i for eksempel musikk når han eller hun allerede har fått opplæring og sluttvurdering i faget. Det er ikke mulig å forbedre karakterer i grunnskolen. Eleven kan velge å delta i musikktime uten å få karakter eller skolen kan tilrettelegge for at han eller hun kan jobbe med andre fag, under tilsyn, mens de andre elevene har musikk.

Forskrift til opplæringsloven §§ 1-5, 3-10 og 3-39.

#### 4. Informasjon til friskoleorganisasjonene

Friskoleorganisasjonene arbeider for at medlemsskolene skal drives rett etter lover og forskrifter og for at skolene skal få ivareta sin egenart. Det er helt avgjørende at også vi mottar all informasjon som blir sendt fra Udir til våre medlemsskoler. Av og til opplever vi fortsatt at brev sendt til skolene ikke blir sendt til oss. Eks. brev om konvertering til ny yrkesfaglig tilbudsstruktur, sendt 10.12.2019.

Vi ber også om å ha muligheten til å sende en eller to representanter på Udirs samlinger for skolene. KFF fikk ikke invitasjon til Udirs årlige samling for videregående friskoler i Norge og utlandet. Vi sendte forespørsel om å delta, men denne ble avslått. I år arrangerer vi samling for våre videregående skoler tirsdag 3. mars, dette ble planlagt i november. Invitasjonen til Udirs møte 3. mars ble sendt våre medlemsskoler 10. januar 2020. Vi ber om å få opplysninger om dato tidligere og at vi som medlemsorganisasjoner også blir invitert til disse samlingene.

Svar:

Udir ser friskoleorganisasjonenes anliggende. Vi er enige i at «alle» skal forstås som alle brev ved relevans og hvor det er en nytte i at organisasjonene er orientert og kan informere i skolene samt at vi unngår møtekollisjoner som det er vist til i spørsmålet.

#### 5. Ønske om en gjennomgang av tilskuddsberegningen til skolene

Friskoleorganisasjonene arbeider aktivt i forhold til Stortinget og KD med aktuelle endringer i tilskuddsgrunnlag som for eksempel at avskrivninger på skolebygg tas med i grunnlaget. Vi regner også med at Udir kjenner til at KD vurderer effekten av endringen i friskoleloven om tilskudd til spesialundervisning.

Friskoleorganisasjonene er opptatt av at tilskuddssatsene skal gi et reelt grunnlag for å drive friskoler og at tilskuddsgrunnlagene skal fange opp aktuelle driftsutgifter i offentlig skole. Vi mener at dagens beregningsmodell kan trenge en revisjon eller gjennomgang. Dette gjelder både uttrekk av datagrunnlaget fra KOSTRA og andre kilder og de modellene som benyttes for beregning av tilskuddssatsene. Over tid skjer det endringer i regnskapsføring, kontering i KOSTRA og lokalpolitiske disposisjoner som berører skoledriften.

Eksempler på spørsmål kan deles i 4 grupper:

- A. Overordnede forhold
  - a. Kommunestruktur (Udir mener dette har liten betydning)
  - b. Skolestruktur (vi tror dette er utslagsgivende særlig på vgs)
- B. Økonomiske disposisjoner i kommuner/fylker
  - a. Redusert vedlikehold erstattes med nybygg
  - b. Aktivering av store påkostninger
  - c. Lav internprising av tjenester i kommunene (IT, vaktmester osv)
- C. Føring i KOSTRA

Er sorteringen på ulike funksjoner god nok? Her kan det være forhold som trekker hver sin vei. For eksempel føres PPT på funksjon 202. Dette er tjenester som elever i friskoler har tilgang på. Assistenten som har oppgaver knyttet til helse føres på en funksjon 254. «Ledere som leder ledere» føres på funksjonsområde 100. En del av forvaltningskostandene på bygg føres på funksjon 121.
- D. Beregningsmodellen
  - a. Regresjonsberegningen for grunnskoler inkludert knekkpunkt.
  - b. Uttrekk av utgifter til spesialundervisning etter prosentandelen timer i GSI
  - c. Fradrag for inntekter basert på investeringer som ikke er med i grunnlaget på utgiftssiden.

Spørsmål:

*Er en gjennomgang av modellen for tilskuddsberegning et aktuelt tema hos Udir? Vurderer Udir til tider aktuelle justeringer av beregningsmodellen?*

Svar:

Udir har ingen planer om en gjennomgang av tilskuddssystemet og har heller ikke konkrete forslag til endringer eller justeringer. Udir følger årlig den oppskriften som er beskrevet om tilskuddsberegningen og vil videreføre denne. Udir har gjennomført noen vurderinger som for eksempel effekten av kommunesammenslåinger og kan ikke se at dette har særlig betydning for beregningene.

Konklusjon:

Friskoleorganisasjonene må ta dette opp politisk, dersom det er ønske om en gjennomgang som beskrevet.

## **6. Leksehjelp- åtte timer per uke i løpet av grunnskolen (hva gjelder på ungdomsskolen).**

Jf. friskoleloven 7-1e og forskrift til friskoleloven § 2B-1, hvor det heter: «Skolen skal tilby leksehjelp, jf. friskolelova § 7-1e, med til saman åtte timar kvar veke til elevar i grunnskolen. Dei åtte timane fordelast fritt på årstrinna slik skolen avgjer.»

Rundskriv Udir-6-2010 med oppdatering 02.12.2014 angir at de åtte timene til leksehjelp kan fordeles fritt på 1.-10. trinn. Det sies imidlertid ikke noe om hva en friskole skal gjøre dersom skolen kun har 1. til 7. trinn, eller kun 8. til 10. trinn.

Spørsmål:

*Må en frittstående grunnskole med 8.-10. trinn som et minimum fordele 8 timer på tre årstrinn, eller er det tilstrekkelig å fordele 3/10 av 8 timer på de tre årstrinnene? Tilsvarende gjelder for en friskole som kun har 1.-7. klasse: Er det 8 timer som skal fordeles på årstrinnene, eller kun 7/10 av 8 timer?*

**Svar:**

Udir tok opp samme problemstilling i forbindelse med høringen da denne lovbestemmelsen ble foreslått. I proposisjonen konkluderer KD med at det ikke skal være grunnlag for noen annen forståelse av reglene selv om skolen bare tilbyr 1 til 7 eller 8 til 10. Det betyr i praksis at skolene skal tilby 8 timer og slik sett får elevene et bedre tilbud ved skoler som ikke har 1 til 10. For offentlige skoler stiller det seg annerledes. Her er det kommunen som er ansvarlig for å tilby leksehjelp i 8 timer per uke og ikke hver enkelt skole. Se også vedlegg sendt med referatet.

## **7. Søknadsskjema for søknad om ny grunnskole etter friskoleloven**

A) Søknad om godkjenning av ny grunnskole etter friskoleloven sendes via denne nettsiden: <https://tavla-v1.udir.no/NySkole/Soknad/e695c120-1e5d-4d1e-8e60-708e3420c931>

I avsnittet «Økonomi og annen virksomhet» listes det opp 4 typer annen virksomhet som ikke trenger særskilt godkjenning: Internat, skolefritidsordning (SFO), utleie av tjenestebosteder ved internatet og tilrettelegging i forbindelse med godkjente samarbeidsprosjekter med utenlandske skoler.

Disse bokstavpunktene i økonomiforskrift til friskoleloven § 7-1 er ikke tatt med i oversikten: e) kantineverksemd som elevane eller skolen driv, og som gjeld for elevar ved skolen, samt utleige av lokale til slik verksemd

f) utleige av spesialrom når romma ikkje er i bruk, og utleigeverksemda ikkje er til hinder for skoleverksemda

g) utleige av skolelokala utanfor skoletida

h) praksisopplæring i samband med lærarutdanninga

i) lærebedrift for lærlingar i fag som er knytte til skoledrifta når dette er godkjent av fylkeskommunen

- j) deltaking i tiltak som er initierte av det offentlige samt statlige satsingar knytte til skoleverksemd
- k) administrasjon av skoleskys for elevar ved skolen
- l) tilrettelegging for privatisteksamen i utlandet.

Spørsmål:

*Er det bevisst valgt at skolen skal oppgi slik tilleggsvirksomhet, eller er det uteglemt 8 alternativer i avkrysningslisten?*

B) I samme hovedavsnitt i det digitale søknadsskjemaet sier Udir følgende: «Dersom skolen ikke skal tilby SFO for sine elever, må skolen redegjøre for hvordan dette ivaretas.»

Spørsmål:

*Hva er grunnen til at en frittstående grunnskole må redegjøre for hvordan skolefritidsordning ivaretas? Har friskoler et ansvar for elever i 1.-4. klasse utenom skoletiden?*

Svar A.

Udir ser at det mangler en del oppdateringer og skal se på dette. Man antar at henvisningen skriver seg fra tiden før endringene i regelverket på området.

Svar B.

Hensikten med spørsmålet her er ikke at friskolen skal vite hva eleven gjør på fritiden, men man ønsker å sjekke ut at skolen ikke planlegger SFO. I en del tilfeller glemmer søker å vise dette i budsjettet som de sender inn. Udir ser at formuleringen kan forstås annerledes. Det er tilstrekkelig å skrive her at elevene får annet SFO-tilbud eller at det ikke er behov. Formuleringen vil bli vurdert.

## **8. Studieturer/utplassering ved bibelskolene**

Flere av KFFs medlemskoler godkjent etter voksenopplæringsloven kap. 4 (bibelskoler) har studieturer eller utplassering til andre land. Noen av skolene har læreplaner der disse landene er spesifisert. Kan skolene reise til andre land selv om det i læreplanen står et helt spesifikt land eller må skolen da søke om ny læreplan?

Svar:

Læreplanen skal forstås bokstavelig. Derfor bør søker unngå å angi navn på land dersom det kan ligge an til at reisemålet endres over tid. Dersom det i akutte tilfeller slik vi nå har med Coronavirus er aktuelt å endre reisemål, er det mulig, men det kan ikke gjøres som en varig løsning.

## **9. Inntak av elever med utvidet tid**

I noen tilfeller får elever av konkrete grunner innvilget å ta for eksempel Vg1 over to år. I noen tilfeller ønsker slike elever å skifte skole etter det første året av disse to årene som vedkommende har fått til rådighet til å gjennomføre dette årskurset. Vi legger til grunn at slikt skoleskifte midt i en slik to-årsperiode er mulig. Mottakende skole må da tilpasse tilbudet slik at det passer til den opplæringen vedkommende har mottatt første skoleåret på avgivende skole. I slike tilfeller skal det foreligge en IOP som må legges til grunn i samsvar med de kravene som gjelder når det gis rett til utvidet tid slik det er beskrevet i opplæringsloven § 3-1, femte ledd. Dersom en slik elev vil være å anse som en deltids elev og vedkommende søker en friskole, må skolen forholde seg til forskrift til friskoleloven § 11-8, fjerde ledd som sier at deltids elever blir tatt inn til videregående opplæring etter fulltids elever.

I samme forskrift § 11-8, femte ledd, framgår det at i tilfeller hvor elever som er innvilget omvalg etter opplæringsloven § 3-1 fjerde ledd, skal hovedregelen være at vedkommende tas inn som fulltids elev. Det tilsier jo at vedkommende også håndteres som fulltids søker.

Vi kan ikke se at forskriften gir regler om håndtering av søkere som søker skoleskifte etter å ha gjennomført første året (første halvdel) etter å ha fått innvilget å ta et ettårskurs over to år. Vi mener det er argumenter for at eleven er å betrakte som fulltids elev så lenge det ligger en faglig vurdering til grunn for innvilgningen av at eleven trenger mer tid og at dette tilsvarer full tid for denne eleven. Friskoleforskriften § 11-8 sier tydelig at en deltids elev er en elev som er tatt inn til mindre opplæring enn det som er fastsatt som full tid i det aktuelle kurset.

Spørsmål:

*Skal friskoler håndtere søkere som har fått innvilget å ta et kurs over to år som heltids elev eller deltids elev ved inntak? Det har betydning for rangering når vedkommende søker skoleskifte etter å ha gjennomført første året (første halvdel av et toårsløp).*

Svar:

Skifte av skole etter å ha gjennomført det første året av et toårsløp som beskrevet krever at det fattes nytt vedtak. Følger ikke eleven et normalt tilbud skal det være et vedtak vurdert i forhold til den skolen vedkommende er elev ved. I slike tilfelle bør det kunne vurderes et midlertidig vedtak.

I forbindelse med inntak skal slike elever vurderes på linje med fulltids elever. Udir baserer det på generelle bestemmelser om at behov for vedtak ikke skal svekke elevens posisjon som søker.

Elevens status som heltids elev eller deltids elev avhenger av vedtaket. Elever som kun trenger lenger tid og følger noen fag hvert år, er deltids elever. De som må ha mer tid med faget for å kunne fullføre kan være heltids elever.

**10. Forståelsen av skillet mellom inntekter fra tilleggsvirksomhet og skolevirksomheten.**



Økonomiforskriften § 6-1, første ledd definerer tydelig ulike mulige inntektstyper ved en friskole; statstilskudd, skolepenger, inntekter fra skolevirksomhet og inntekter fra tilleggsvirksomhet. Disse inntektene skal komme elevene til gode. Forskjellen mellom inntekter fra skolevirksomhet og tilleggsvirksomhet er at overskudd fra tilleggsvirksomhet kan dekke underskudd i andre tilleggsvirksomheter. Det framgår av økonomiforskriften § 6-1, første ledd, siste punkt. Økonomiforskriften § 6-1, andre ledd legger til grunn at inntekter fra skolevirksomheten ikke kan brukes til å finansiere tilleggsvirksomhet.

Skillet mellom tilleggsvirksomhet og skolevirksomhet er omhandlet i Prop. 84 L (2014-2015) under punkt «13.4.5 Adgang til å drive praksisbedrift». KD bruker her eksempler særlig fra virksomheter ved naturbruksskoler, og KD slår fast at det er opp til skolen å starte og drive slik virksomhet når det er formålstjenlig og nødvendig for at elevene skal kunne nå målene i læreplanen. Dette er virksomhet som vil være en del av skolevirksomheten. Videre oppfatter vi at virksomhetsvolum utover det som er pedagogisk nødvendig er å oppfatte som tilleggsvirksomhet. Det baserer vi på følgende formulering i Prop 84 L: «*Dersom en skole vil drive virksomhet utover dette, [viser tilbake på det som er nødvendig eller formålstjenlig for å nå målene i læreplanen], må det etter gjeldende regelverk søkes om særskilt tillatelse. Slik tillatelse vil bare kunne gis dersom denne tilleggsvirksomheten utgjør en mindre del av den totale virksomheten.*» KD bruker restaurantdrift for å illustrere dette.

Er det da slik å forstå at praktisk drift i skoler er skoledrift og kan generere inntekter på skoledriften så lenge volumet på dette er avstemt i forhold til opplæringsbehovet, mens den delen av virksomheten som er utover dette, er å betrakte som tilleggsvirksomhet slik teksten fra Prop. 84 L tilsier? En slik todeling av en praksisbedrift vil ha konsekvenser for regnskapsføring og eventuell bruk av mulig overskudd.

Spørsmålet blir da, ut fra det vi har gjort rede for ovenfor:

- A. *En skole som har praktisk drift utover det som skolen anser som en nødvendig størrelse for å gi opplæring i det som den praktiske driften omhandler, skal den skolen skille ut den «pedagogisk unødvendige delen» i et eget avdelingsregnskap for tilleggsvirksomhet eller skal hele den praktiske virksomheten (praksisbedriften) regnskapsføres som egen tilleggsvirksomhet?*
- B. *Økonomiforskriften § 2-2 legger til grunn at skoler kan søke om slik «annen tilleggsvirksomhet» på gitte vilkår. Mener Udir at det også må søkes om at eksisterende praksisbedrift omklassifiseres fra skolevirksomhet til tilleggsvirksomhet når det er begrunnet ut fra for eksempel endringer i opplæringen?*

Svar:

Udir bekrefter at virksomhet som er nødvendig for å oppnå målene i opplæringsplanene er en del av skolevirksomheten og at virksomhet av samme slag utover dette er å regne som tilleggsvirksomhet. Denne tilleggsvirksomheten skal føres i eget avdelingsregnskap på vanlig måte. Dersom tilleggsvirksomheten ikke er omfattet av aktivitetene i § 7-1. Tilleggsverksemd i Økonomiforskriften til friskoleloven, så må det i tillegg søkes om tillatelse til det. Slik

tilleggsvirksomhet må det søkes om tillatelse til å drive. Gis det tillatelse skal denne delen av virksomheten føres i eget avdelingsregnskap på vanlig måte. Regler for tilleggsvirksomhet gjelder videre fullt ut. Det er for eksempel greit at overskudd i slik tilleggsvirksomhet dekker underskudd i annen tilleggsvirksomhet.

Det er skolen som vurderer hvor stor praktisk skolevirksomhet det er nødvendig å ha for å nå målene i læreplanen. Den logiske følgen av dette kan være at ved større omlegginger i tilbudet ved skolen, kan det være nødvendig å legge ned praktisk virksomhet som har vært en del av skolevirksomheten eller søke om at dette kan drives videre som tilleggsvirksomhet.

### **11. Overgangsordninger i videregående skole i henhold til fagfornyelsen**

Enkelte friskoler, ikke minst de som er godkjent etter friskoleloven § 2-1 f, har elever som tar det som etter læreplanen er ettårig opplæring over to år. Dette er mulig når det foreligger et spesialundervisningsvedtak som foreskriver at opplæringen skal tas over to år i stedet for ett.

Noen skoler har også elever som tar et «friår» på f.eks folkehøgskole mellom vg1 og vg2.

Begge disse elevgruppene kommer i utakt i overgangen mellom gammel og ny tilbudsstruktur. Både de som er i del 2 av sitt egentlige ettårige løp, og de som kommer til vg2 ett år senere enn de øvrige elevene, vil oppleve manglende samsvar mellom første og andre del dersom de bare følger det opplegget som øvrige elever følger.

Spørsmål:

*Hvordan skal skoler med yrkesfaglige utdanningsprogram som får endret tilbudsstruktur, håndtere nå i overgangsfasen mellom gammel tilbudsstruktur og ny tilbudsstruktur elever som enten bruker to år på det som normalt er ett års opplæring eller bruker tre år på det som normalt er to påfølgende års opplæring?*

*Skal eleven i andre del av det toårige løpet bare gå inn på det som gjelder i ny læreplan selv om dette er ulikt og ikke i samsvar med det som var elevens første del, eller finnes det muligheter for at skolen kan få midler til å gi eleven del 2 av det som gjaldt i gammel læreplan selv om de øvrige av elevene på samme trinn følger den nye læreplanen?*

Svar:

Her ble det vist til retningslinjer som vil komme fra Udir. Det legges til grunn at det vil være parallelle problemstillinger her for offentlige skoler og friskoler.

### **12. Udirs tilsyn ved våre skoler**

KFF har gjennomført en spørreundersøkelse om medlemmenes erfaringer med tilsyn fra Udir de siste tre årene.

#### Generelt

Skoler som har svart på spørreundersøkelsen, er 62%. 25% av respondentene har hatt tilsyn i løpet av de siste tre årene, og over halvparten av disse mener at tilsynet bar lite preg av dialog.

### Tidspunkt

Tilsynene er ganske jevnt fordelt med ett eller to tilsyn i måneden fra 2017 til oktober 2019. I 2017 var det fire tilsyn, i 2018 var det åtte og i 2019 (til oktober) var det sju. Over halvparten mener tidspunktet ikke var passende, spesielt gjelder det dem som fikk tilsyn i mai og juni.

### Tema for tilsynene

Skolens arbeid med elevens opplæring	5
Spesialundervisning	3
Styrets ansvar	3
Inntaksreglement	2
Ordensreglement og bortvisning	2
Skolens aktivitetsplikt	1
Skolens økonomiforvaltning	1
Tidlig innsats	1
VBV, elevvurdering	1
Manglende deltakelse i elevundersøkelse	1

### Digitale spørreskjemaer

30% ble bedt om å fylle ut digitale spørreskjemaer, og disse ble alltid fylt ut av rektor (100%) og i tillegg av noen i undervisningspersonalet (83%). Unntaksvis andre ledere, styreleder, styremedlemmer, elever. Skolene opplevde spørsmålene som relevante i forhold til tema og mener at de ikke var unødvendig detaljerte.

### Stedlig tilsyn

Av de som har hatt tilsyn, var det 40% som også fikk et stedlig tilsyn. Flest intervju ble gjennomført med rektor (100%), ledere (87%) og elever (38%) enkeltvis og med styremedlemmer (88%) og elever i grupper (63%). Det ble også foretatt intervju med ledere (13%) og ansatte (25%) i grupper og intervju med styreleder (13%) og foreldre (13%) enkeltvis. Alle intervjuene ble avholdt på dagtid, også for styremedlemmer og foreldre.

### Spørsmålenes relevans og detaljnivå i intervjuene

100% er enige eller helt enige i at spørsmålene var relevante i forhold til tema, samtidig mener over 40% at spørsmålene var unødvendig detaljerte.

### Hvem kom fra Udir?

Det var alltid med en jurist på tilsynene. Litt under halvparten av gangene var det også med en pedagog, og en sjelden gang en ansatt i Udir med tidligere erfaring som skoleleder.

### Veiledning fra Udir under tilsynene

Det var bare 10% av respondentene som var misfornøyde med veiledning i forbindelse med innsending av skriftlig dokumentasjon, mens det var 25% som var misfornøyde med veiledningen underveis i det stedlige tilsynet.

### Tilsynsrapporten

56% av skolene kjenner seg igjen i tilsynsrapporten, og 31% kjenner seg delvis igjen. Over halvparten mener også at Udirs begrunnelser er saklige. 50% av skolene er enige i konklusjonene i tilsynsrapporten, 38% er delvis enige og 12% er ikke enige.

#### Fritekst-kommentarer til slutt:

Noen hevder at det er lite dialog og vilje til veiledning. En hevder at de får en følelse av at Udir ikke vil dem vel, en annen at Udir kverulerer. En skriver at selve tilsynet er krevende. Flere skriver også at det er god dialog og at de opplever tilsynet som nyttig og god læring

#### Utfordring:

*Vi hører gjerne Udir sine kommentarer til denne «brukerundersøkelse»?*

-

#### Saker i tillegg

##### Koronavirus:

Udir viser til at de arbeider med saken og har mange henvendelse om dette. I skolehverdagen vil lokale og regionale helsemyndigheter være viktige kilder når det skal fattes beslutninger knyttet til skolehverdagen.

Udir bekrefter at skolene kan drive fjernundervisning, f eks. ved bruk av digitale plattformer, i situasjoner der elever og/eller lærere må holde seg hjemme på grunn av karantene, og at dette vil kunne være et godt tiltak for å sørge for at elevene får god oppfølging.

#### Spørsmål om elevtelling:

Det kom ikke fram annet enn det som er sagt tidligere om dette. Eleven må ha mottatt undervisning. Frammøte gjelder siste skoledag før telledato dersom denne faller på en fridag. Eleven kan være syk ved telling, men må være reell elev. Elev på besøk/prøve gir ikke grunnlag for telling.